

Уляна Садова, Ольга Гринькевич

ЛАБИРИНТАМИ БІЗНЕС-ОСВИТИ SIEC-ISBE В УМОВАХ ПАНДЕМІЧНОГО СВІТУ¹

(За підсумками 92-ої Міжнародної конференції SIEC-ISBE та Другої робочої зустрічі команди Проекту регіонального розвитку «Розвиток біоекономіки...» зі стейкхолдерами)²

Поширення пандемії COVID-19 нагадує лабіринт³, який несе нам велику кількість таємниць, загадок, нерозгаданих головоломок, а з цим й потребу мобілізації ресурсів, інтелекту для віднайдення нової моделі суспільного розвитку. З кожним прожитим днем стає все більш очевидним, що людство перебуває на старті нового життя, у стані готовності до «пірнання» наче й в знайомий, та все ж таки у зовсім новий світ. Адже «пандемія» - це не тільки наслідки обвалу фондових ринків, різкі коливання цін на енергоносії, стагнації цілих секторів економік, чи навіть таких явищ як інфодемія, трайбалізм, соціальна ізоляція. Але й нові правила гри з невідомими гравцями, специфікою поведінки. Люди реагують на зміни по-різному. Людські спільноти вибудовують нові баланси, етику, цінності, середовища, де визначальну роль відіграє інформація, технології цифрової ери. Бізнес, з його інтересами, перебуває на шляху пошуку нових точок зростання. Держави створюють нові альянси. Особливе місце у цьому калейдоскопі подій займає

¹ За підсумками роботи 92-ї Міжнародної конференції Міжнародного товариства бізнес освіти (SIEC-ISBE, Трієст, Італія). URL: <https://www.siec-usa.org/>

² Дослідження виконується в рамках реалізації Проекту регіонального розвитку «Розвиток біоекономіки західного регіону України: виробництво екотари з біодеградабельних полімерів» (№ДР 0121U112801).

³ Лабіринт – модель, для якої є характерна наявність тільки одного заплутаного ходу.

система освіти та науки, для яких пандемія - це плюси і мінуси дистанційних форм та методів роботи, технології оцінювання знань, це нові дослідження, потреба інвестицій. Дуже важливо забезпечити створення ефективного комунікаційного простору між учасниками процесу, повноцінного використання усіх можливостей, засобів та інструментів дистанційної роботи. Обмін думками та ідеями, апробація доробку вчених та фахівців, котрі відповідально ставляться до пошуку шляхів вирішення проблеми балансів між технологіями і людськими процесами, - важлива складова сучасного суспільного прогресу. Показовою у цьому контексті стала 92-а Міжнародна наукова Конференція Міжнародного товариства бізнес освіти SIEC-ISBE (2-6 серпня 2021р., м.Трієст (Італія). Активну участь в ній взяли львівські вчені.

Тема Конференції SIEC-ISBE-2021 «Бізнес освіта відповідає стійкості» визначила широкий спектр питань, пов'язаних з новими моделями сучасної поведінкової економіки, з пошуком шляхів підтримки бізнесу в умовах постковідної реальності й реабілітації населення. «Щоб наше суспільство було стійким, - йшлося у зверненні очільників оргкомітету до членів спільноти, для наших майбутніх лідерів життєво важливо розуміти і повністю інтегрувати проблеми стійкості у свої мислення і дії. Наша головна ціль – сприяти широкому осмисленню важливості стійкості у бізнес-освіті і її впливу на економічні, екологічні і соціальні аспекти...». Президент SIEC-ISBE Е.Мейер, наголосила, що гібридний формат конференції є видимою ознакою колосальних змін в організації. «Куди піде SIEC-ISBE в майбутньому? Якою буде його мета у дедалі більшій кількості інформації цифрового світу, де спілкування віч-на-віч стане менш важливим? Очевидно, - сказала пані Евелін, використовуючи часові рамки у п'ять років, SIEC-ISBE може розвиватися в різних напрямках. У “сценарії зростання” ми повернемося до нормального життя. Міжнародний обмін буде відбуватися так, як ми звикли. Важливість таких організацій, як SIEC ISBE, зростає з розвитком. У “сценарії колапсу” бізнес-освіта залишиться національною проблемою... значимість SIEC-ISBE дещо знизиться. ... SIEC-ISBE пройде через процес трансформації під впливом зовнішніх факторів. Необхідність міжнародного обміну - життєво важлива для реконструкції бізнес-освіти, виходу на новий рівень викладання. SIEC-ISBE повинна переосмислити свою ідентичність та адаптувати основні цілі організації до майбутніх викликів. Гібридна конференція - це шанс розпочати метаморфозу через довгий час існування. Цього року ми святкуємо 120-річчя SIEC-ISBE!».

Робота Конференції SIEC-ISBE передбачала різні форми роботи її учасників - пленарні доповіді, електронні презентації, постери, воркшопи, семінарські заняття, відвідини компаній і історичних італійських місць Трієста (для оф-лайн учасників).

У перший день конференції, після вітальних промов, відбулася цікава

панель виступів на тему «Впровадження теми сталості у бізнес-класі або освітній програмі» за участю Дани Грей (США), Лешека Прейзнера (Польща), Маріанни Холмберг (Фінляндія), Йоханеса Лінднера (Австрія) та ін.

Спікерами було визначено актуальність таких питань як стан та чинники сталого розвитку, поширення ризиків недоосвіти населення на сучасному етапі, територіальна специфіка аналізу проблемних ситуацій сталості у світі та окремих країнах тощо.

Цікаво, що в обговоренні особливу активність виявили очільники представництв SIEC-ISBE країн власне Старої Європи, де мають місце істричні традиції підприємництва, а нині виникають нові осередки бізнес-освіти в умовах цифрової ери. Кожен з виступаючих визначив низку питань, котрі мають особливу вагу у суспільстві. Так, Сабіна Гілліцер (Німеччина) наголосила на ціннісних аспектах виховання молоді, коли йдеться про освіту задля сталого розвитку Німеччини (Ціль Тисячоліття з ООН). Зокрема, вона сказала, що «нині основна увага приділяється проектам, що вирішують екологічні проблеми, проте все більше підкреслюється питання й цінностей, які ми повинні поділяти!». У продовження дискусії Отто Бурман (Фінляндія) констатував, що «сталість має відображати людську гідність в освіті! Питання не тільки чого навчають, але й у тому, як отримати довготривалі ефекти. ...У Фінляндії, - додав пан Отто, ми загалом трохи «застаріли»: наприклад, методи оцінки – це переважно вимірювання запам'ятовування, а не здатності відображати чи розвивати власні методи навчання». Дуже актуально прозвучали слова Президента польського відділу SIEC-ISBE, проф. Лешека Прейзнера, який наголосив на потребі уніфікації трактувань самої суті «сталого розвитку». «Подолання розбіжностей між позиціями різних вчених - чи то зі сфери зовнішніх економічних відносин, чи то освіти та науки, чи ще інших галузей наукового знання – це перший крок до бажаного результату. На сьогодні ми маємо цілу низку непорозумінь. В одних випадках, причиною є розбіжності перекладу, в інших – національні, геокультурні, інформаційні, статистико-

облікові і інші чинники. Як наслідок, відсутність єдиної методології розрахунку показників сталого розвитку не дає змоги проводити якісний компаративний аналіз стану справ, адекватно оцінювати реальну ситуацію на місцях». Дискусія, яка розгорнулася на цьому фоні, лише доповнила сказане.

Роботу другого дня конференції розпочала завідувачка Інституту бізнес-освіти Віденського університету економіки та бізнесу, професорка Беттина Фурмен. Тема виступу «Економічна грамотність підлітків - розвиток Віденської (австрійської) школи економічних наукових вчень». В обговоренні проблемних питань прийняли участь Прісцилла Ромкен (США), Гардара Вільхалмссон (Ісландія), Кетлін МакКенсі (Австралія), Сюзсана Камскер, Тереза Фойхтер, Девід Луїдольда (Австрія) та інших.

Серед дискутованих моментів роботи панелі найбільшу увагу привернули прикладні аспекти засвоєння знань студентами в умовах дистанційних форм роботи. Зокрема, питання які тенденції спостерігаються щодо забезпечення сталості бізнес-освіти в Австрії? З якими труднощами зіштовхнуться викладачі при викладанні тем? Як долаються труднощі на місцях? ... З корисних порад та пропозицій найбільший інтерес для присутніх мали доповнення до стратегій навчання студентів засобами інноваційних педагогічних технологій (від Емануеля Міцці – щодо стратегії обміну думками та щодо техніки співпраці з студентами – метод головоломкою <https://www.jigsaw.org/>), від Отто Бурмана – щодо методу гнучкого навчання та викладання <https://www.eduscrum.nl/>; від Терези Фойхтер <https://www.wonder.me/r?id=e71b641bf-405f-abc8-03784dc51b0b> та ін.).

З особливим інтересом були сприйняті виступи групи вчених з Університету м.Гратц (Австрія), зокрема, Гернота Драйзібнера, Терези Фойхтер та Міхели Сток на тему «Стабільна імплементація практик підприємств у вищу освіту»; презентації Отто Бурмана (Фінляндія) «Алгоритмічне мислення, гнучке навчання і викладання як інструменти», Уве Гутвірха (Австрія) «Зміцнюючі навички для майбутнього через бізнес-симуляції», та ін. У наступних сесіях презентувалися дослідження Ісмо Вуорінена (Фінляндія) на

тему «Впровадження нетехнологічних інновацій у малих та середніх компаніях - свідчення з Фінляндії, Данії, Польщі та Литви», Сільвії Ліп, Гернота Дрейзенбарга та Міхаєди Сток (Австрія) на тему «Цифровий потенціал навчання: питання аналізу», Нвосу Антонії Ннеки (Нігерія) «Використання можливостей навчання самостійності підприємництва, доступних студентам у політехніці» та інші. Низка питань активно обговорювалася у чаті. В дискусії формувалися цікаві ідеї щодо викладання окремих дисциплін. Так, Джеррі Бегеман зазначив: «Бухгалтерський облік часто називають «мовою бізнесу», і процедурою ведення даних буде займатися службовець даних, але звіти можуть формуватися автоматично. Інтерпретацією ж цих звітів буде завданням бухгалтера «нової ери». Слушні поради з використання сайтів Інтернет-мереж були оприлюднені від Терези Фойхтер <https://www.penworldwide.org/project/erasmusplus-helpnet/> та ін.).

Органічним продовженням роботи пленарних засідань став семінар на тему «Використання проектів спільноти для навчання», який був проведений науковцями Клэр-Енн и Джоном Батиста Гаучи (Мальта). Слід зазначити, що організатори конференції креативно зреалізували ідею проведення практичних занять, поділивши присутніх на команди з учасниками від різних країн. Групи працювали над виясненням, які методики краще працюють з точки зору ефективного навчання в умовах пандемії, якою має бути тривалість робочого дня в нових умовах та ін. На завершення відбувся своєрідний «захист» напрацьованих позицій команд.

Українська стрінка участі вчених у роботі конференції SIEC-ISBE була представлена презентацією доповіді професорки НУ «Львівська політехніка», **Уляни Садової**, Львівського національного університету імені Івана Франка, проф. **Ольги Гринькенвич** та випускника Університете Нью-Гемпшира (США, програма Life Science) **Андрія Луцишина** на тему «Пластиковий виклик в Україні та реакція університету через еко-проекти» («**Plastic Challenge in**

Ukraine and University Response through eco-projects»). Тема виступу була не лише тісно пов'язана з назвою конференції, але давала загальну картину про особливості розвитку бізнес-освіти в Україні (йшлося про суттєві розриви хорошої теоретичної та значно менш якісної практичної підготовки майбутніх фахівців, про суттєві відмінності в оплаті праці, а відтак в мотивації економічної активності зайнятості випускників українських ЗВО та ЗПТО у порівнянні з випускниками освітніх закладів зарубіжних країн, про потребу визначення стратегічних векторів розвитку економіки й створення робочих місць тощо).

Презентація досліджень команди науковців Львівщини мала на меті показати як через проектний менеджмент можна досягати хороших результатів. Як приклад, у доповіді було представлено проект регіонального розвитку, що на даний час виконується у Львівській області (Україна) у рамках секторальної підтримки ЄС (тема «Розвиток біоекономіки західного регіону України: виробництво екотари з біодеградабельних полімерів»). Великий інтерес у присутніх викликала інформація як в Україні працюють освітянські середовища (щоб вирішити проблеми дефіциту практичних навиків у бізнес-освіті), які проблеми сталого розвитку мають глобальний характер, і як їх можна вирішити, якщо ми будемо краще знати один одного. Презентація доповіді мала наступну структуру: світова загроза пластику: актуальність у фактах для

України; проблема відходів пластику в Україні: PEST-аналіз; про "PLASTIC CHALLENGE ХАКАТОН 2021": приклади співпраці закладів освіти, бізнесу, влади і громадськості; про проєкт команди LvivBioPlast "Development of bioeconomy in Western region of Ukraine: production of eco-packaging from biodegradable polymers».

Загалом можна резюмувати, що презентація екопроектів на міжнародних зустрічах SIEC ISBE – один з ефективних інструментів пошуку партнерів у їх реалізації, а також вивчення і використання зарубіжного досвіду. Саме таке завдання ставили перед собою автори презентації та виконавці проєкту «Розвиток біоекономіки західного регіону України: виробництво екотари з біодеградабельних полімерів».

На завершення Конференції учасники мали змогу переглянути фільм про історію організації SIEC-ISBE, про зустрічі колег по професії. Чарівно прозвучали вітання колезі спільноти з Кореї професора Джозефу Чо, у якого конференція співпала з святкуванням Дня народження. На завершення усім доповідачам було вручено сертифікати про участь у заході, а також оголошено про початок підготовки до наступної зустрічі у Відні (Австрія).

